

Til Familie- og Sundhedsudvalget

Samrådsnotat 3. november 201503-11-2015
Sags nr. 2015 - 14805
Dok. nr. 1487947**1 pillugu:**

Naalakkersuisoqarfimmi innuttaasut siusinaartumik pensionisiat nutaamik inatsisiliuuneqarnerannut tunngatillugu paasissutissinneqarnissaat siunertaralugu suliniutit aallartisarneqarnikuupput, aamma kommunini sullissisut eqqarsaatigalugit. Kommunini sullissisunut paasissutissat/najoqqutassat pisariaqartinneqartussat suliarineqarlutik aallartisarneqalereersimalerput, soorlu sulisinnaassutsimik nalilersuisarnerni atortussat, suleriassat ingerlanneqarnissaanut najoqqutassat – taakkunuunali allattorneqarsimallutik qanoq sullissisut suleriaaseqassanersut. 2016-p ingerlanerani Naalakkersuisoqarfik pikkorissaanernik ingerlatsillattaaniarpog aammalu pikkorissaasarnissani atortussanik ingammik inatsisit imarisaannik, siunertarisaannik il.il. sammiveqartinneqartunik.

Tamatuma saniatigut Suliffeqarnermut Naalakkersuisoqarfik suleqatigineqarpoq sulilersitsiniaasarnernut tunngatillugu periuserineqartussat pillugit. Taakkumi tassaasussaammata siusinaartumik pensionisiallit sulisinnaassusaat pillugit toqqaannarnerusumik suliniuteqarlutillu suliffinnut innersuussisartussat. Inatsit atuutsilereerpat kommunit Naalakkersuisoqarfimmit ilaatigut killeqarsinnaagaluartumik siunnersorneqarsinnaasarumaarput. Tamatumali saniatigut pisariaqartinneqassappat neqerooruteqartarumaarluta inatsisit suleriaasillu pillugit pikkorissaasarnissanut.

Qulaani taaneqartut tamarmik ingerlaaserisassani toqqammavigineqartartussaapput.

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: inin@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl**2 pillugu:**

Aningaasanut inatsisissami – aammalu kommunit ataatsimoortumik tapiissuteqarfigineqar-tarnerannut tunngatillugu isumaqatigiissummi – kommuninut aningaasaliisoqartussaavoq tamatumani sullissisut nutaat 8-t atorfinitsinneqarsinnaanissaanut. Taakkua salliutillugu suliarisussaassavaat inatsisip nutaap atuutsilersinneqarnerani isumagineqartussat.

3 pillugu:

Naalakkersuisut eqqumaariffigivaat suliassat imaannaanngitsuusut. Nutaanik 8-nik atorfinittitsisoqarnissaa pisariaqartinneqarlunilu naapertuutissasoq nalliiiffigineqarsimavoq. Siusinaartumik pensionisiallit 3.000-t missiliorlugit amerlassuseqartut naluneqanngilaq, taakkunannga 60-t inorlugit ukiullit kisimik sulisinnaassusertik pillugu ukiuni 5-ni aggersuni nalilersuiffigitittussaassapput. Siusinaartumik pensionisiallit nalunanngitsumik sulisinnaassuseqanngitsut sulisinnaassusertik pillugu nalilersuiffigineqartassanngillat. Amerlanaarlugit eqqoriaassagaanni siusinaartumik pensionisiallit 2.500-t annerpaamik missaat sulisinnaassutsiminnik ukiuni 5-ni aggersuni nalilersuitittussaassapput. Tassa kommunini sisamaasuni ukiumut katillugit inuit 500-t missaat, tassalu kommunimi

ataatsimi ukiumut 125-t missaanniissallutik. Tamatuma nassatarisaannik sullissisut ataasiakkaat ukiumut inuit 60-t missiliorlugit amerlassuseqartut sullitarisussaassavaat. Sullissisunik piginnaaneqarluartunik atorfinittisinissaq kommunit namminneq akisussaaffigalugulu isumagisussaassavaat. Apeqqut tamanna Naalakkersuisunit akuleruffiginiarneqanngilaq. Naalakkersuisulli pingaartippaat maluginiaqqussallugu ilinniartitaanerup tungaatigut annertuumik inerisaasoqarsimammat, taamaasillunilu aqqutissiuusseqataaniarfigineqarsimalluni kommunini piginnaasat qaffassarneqarnissaat. Iisimatitsissutigineqarsinnaavoq isumaginninnermut siunnersortinngorniat eqqarsaatigalugu 2010-p missaanniilli suleriaatsit pillugit ilinniartitsisoqartalersimammat, tamatumatumali saniatigut Siunnersortitut assistent-inik ilinniartitsisarnerni nutartereernerup kingorna aamma taamatut ilinniartitsisoqartalersimalluni. Minnerunngitsumik eqqaarusunneqarpoq najugaq qimangikkaluarlugu isumaginninnikkut siunnersortinngortinngornianik ilinniartitsisoqartalersimammat, taamatullu ilinniagaqartut 30-ullutik. Naggataatigut Siunnersortitut assistent-inik ilinniartitsisoqaqqinnissaa pilersaarutigineqalersimalluni. Naalakkersuisut tunuarsimaarfiginiangilaat aningaasaliissutit amerlineqarsinnaanerat eqqarsaatigalugu, tamatumani naliliiffigineqarsimappat taamatut iliortoqarnissaa saneqqunneqarsinnaanngitsaq. Tamanna KANUKOKA-mik ataatsimoortumik tapiissutaasartunik atatillugu isumaqatigiissuteqarsimanerini ilanngunneqarsimavoq. Naalakkersuisut ajornartutut isiginngilaat aningaasaliissutit sulilamerlanerusut atugassiissutigineqarsinnaanerat. Tamannali pisariaqartitsinermik, soorlu KANUKOKA-mik ataatsimoorussamik isumaqatigiissummi paaseqatiginniffiusimasutut, tapitaliunneqartariaqassaaq.

4 pillugu:

Naalakkersuisut eqqumaarinniffigivaat inuusuttoqarmat naammaginartumik ilinniagaqarsimangitsunik. Tamanna Naalakkersuisut pimoorullugu sulissuteqarfigilereerpaat.

Taakkununnga tunngatillugu ilinniartitaanerup, suliffissaqartitsiniarnerup isumaginninnerullu iluani suliniutit ikigisassaangereerput Siusinaartumik pensionisiaqalersinnaaneq inatsisissaq nutaaq naapertorlugu aatsaat pinnaasassaaq, ilumut pineqartup sulisinnaassusaa imak appasitsigisimappat arlaatigut sulilersitsiniarnikkut iliuseqaraluarluni sulisinnaassusaa ineriartortinneqarlunilu pitsanngoriafissaqarpassinngitsaq. Nalilersuineq imaappoq inuusukaaneruput siusinaartumik pensionisiaqalersinnaanissaat ajornartorujussuunngussasoq. Siusinaartumik pensionisiaqartitsisarnermut inatsisip pinaveersaartinniartussaavaa innuttaasut inuusuttuuneruput pisortanit aningaasalersorneqaannalinnginnissaat, akerlianilli sulisinnaalernissamut sungiusartillugit sulilersinneqarsinnaasorineqarpata tamanna aqqutiginiarneqartassalluni. "Sulilersitsiniaanerini tulluarsakkani periutsit" ilinniartitaanermik, sulilernissamut misileraanerup il.il. siunnerfeqarfiusumik aqqaassapput.

5 pillugu:

Inatsisissanut pingasuusunut allannguutissatut siunnersuutit Naalakkersuisoqarfinni PP-tigut saqqummersinneqassapput, tamatumali kingorna nassiuusuneqarumaarlutik.

Attartortittakkani ineqarnermi akiliutinut tapiissutinut UKA 2015/161-mut tunngatillugu allannguutissatut siunnersuutit.

Allannguutit tassaapput:

§ 5-mi periuseq piffissami isertitarineqartartut

- Siornatigut: akileraarutigut isertitat naligiissaarinermut ilanngaateqartinneqanngitsut
- Massakkut: massakkut isertitarisat

”Piffissami matumani isertitat tassaapput A aamma B-tut isertitat qaammatini kingullerni 12-ni naatsorsorneqarsimasut, ilanngaatit peereerlugit. Massakkut isertitani isertitat akileraarusigassaannngitsut isiginiarneqartussanngillat, tassa kisimik DIS-imit GIS-imiillu isertitaasimasut.”

Utoqqalinersiallit immikkut mianerineqassapput, tak. § 5, imm. 1, 2.

- Pensionisialinnut ilanngaat 4.100 kr. isertitarisanit ilanngaatigineqassaaq. Pensionisiallit matumani pineqarput utoqqalineri siusinaartumillu pensionisiallit. Taakua piffissami kingullermi isertitarisaannit kr. 4.100-t ilanngaatigineqartassapput.

Tamatumani pinaveersaartinniarlugu inoqutigiit pineqartuni assigiinngitsutigut eqqugaasoqarsinnaanera.

Naatsorsuisarnerni § 11, imm. 2-p allanngortinneqarnera

- Piffissami kingullermi isertitarisat toqqammavigalugit naatsorsuisalerneq
- Siusinnerusukkat ukiumoortumik isertitarisisimasat akileraarusugassat toqqammavigalugit naatsorsuisoqartarpoq.
- Massakkulli kingullertigut isertitarisat toqqammavigalugit naatsorsuisoqartassalluni.

UKA 2015/161 – attartukkani ineqarnermut akiliutinut tapiissutaassartut allannguutaasa kingunerisassai:

Utoqqalineri pensionisialinnut tunngatillugu aningaasartuutaanerusut mianerisassat eqqarsaatigalugit, maannakkorpiaq isertitaasartut atuutilersinnerisigut sipaarutaasussat taggineqarsimasunut assigiissaarisoqarsimavoq.

Siusinaartumik pensionisiat UKA 2015/98-mi allannguutissatut siunnersuutit:

Aappariinnermut tunngatillugu aalajangersakkat takukkit §§ 4, 15, 16, 17, 37, 43

- Siusinaartumik pensionisiallip aapparisaattut taaneqarsinnaapput katissimasaq, nalunaarsukkatigut aapparisaq imaluunniit inooqatigalugu katissimasutullusooq najugaqatigisaq.

Massakkut isertitarisat pillugit nassuiaatit, takukkit §§ 15, 16, 17, 20, 21

- Siornatigut: isertitat akileraarusigassat siornakkunni isertitaasut, naligiissaarinerni ilanngaatit pinnagit.
- Siunissami: massakkut isertitaasut

”Massakkorpiaq isertitat tassaapput qaammatini 12-ni kingullerni isertitat A aamma B-t, ilanngaatigalugit nalinginnaasumik ilanngaatit. Isertitanik naatsorsuineri isertitat

akileraarusigassaangitsut pineqanngillat, eqqaassanngikkaani DIS-itugt GIS-itigullu isertitat.”

Utoqqalinermi pensionisiani: §§ 22, 23, 24, 25, 27, 30, 38

- Utoqqalinermi pensionisiat pillugit inatsisip oqaasertaasa ataqtigiissarneqarnerat.

Sulisinnaalersitsiniarsinnaanermut tunngasut § 9, imm. 3-mi taaneqartut ilanngunnagit.

- Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiitaliap kissaataa naapertorlugu peerneqarpoq.

Sulisarnissamut piumasaqaatit, kommuni siusinaartumillu pensionisialik, § 19.

- ”pissusissamisoorpat”-miit ”naapertuussimappamut” sulinermi akissarsiat, tak. § 19, imm. 1.
- Kommunalbestyrelsip periarfissat naapertorlugit sulinissamut innersuussisinnaavoq, tak. § 19, imm. 2.
- Siusinaartumik pensionisiallip suliffissaq naapertuuttoq itigartitsissutigisinnaangilaa, tak. § 19, imm. 2 aamma 3

Allannguutit allat: §§ 9, 10, 13, 14, 19, 29, 42, 43

- Malitsigisaannik oqaasertaliunneqartunillu allannguinerit
- Inatsisartut inatsisaat 1. juli 2016 atuutilerpoq

Allannguutissat aningaasatigut kingunerisassai

Soqanngilaq

Utoqqalinermit pensionisiat UKA 2014/160-mut allannguutissaanik siunnersuuteqarfigineqartut

Pisartagarineqarsinnaasut killilersorneqarnerinut allannguutit, §§ 5, 9, 10

- Pineqartut aaqqiivigineqarsimapput (indeksreg.)

Maannakkut isertitat pillugit, §§ 5, 9, 10

- Siornatigut: isertitat akileraarusigassat ilanngaattissat pinnagit.
- Massakkut: piffissami matumani isertitarisat

”Qaammatini kingullerni 12-ni A aamma B-tut isertitarisanit ilanngaattit nalinginnaasut pinnagit. Isertitat naatsorneqarnerini ilanngunneqassanngillat isertitat akileraarusigassanngitsut, eqqaassanngikkaani DIS aamma GIS-itigut isertitat”

Innarluuteqarnermut peqqiilliuuteqarnermullu tapit, § 16, imm. 1, nr. 1

- Annertuumik innarluuteqartut utoqqalinermi pensionisiaqalernerminni innarluuteqarnerit pissutigalugu peqqussummi piginnaatitaaffigeriikkatik pigiinnassavaat.
- Tamanna Naalagaaffiit Peqatigiinnut nunatta pisussaafeqarneranut tunngatillugu pisussaaffiummat.

Allannguutissat aningaasatigut kingunerisassai

Tutsuiginavissunik naatsorsuusiortoqarsimanngilaq, taamaattorli annertuallaarnissaat naatsorsuutigineqanngilaq innarluutillip utoqqalinermit pensionisiaqalerneranut atatillugu inatsisitigut pisussaaffinnut ilaareemat.

Maluginiarsinnaavara pisortaqafiga maluginiaaqqusimagakku arlaatigut inatsisit oqaasertaliorneqarnerannut tunngatillugu kukkusoqarsinnaasimammam, tamatumani inatsisissatut siunnersuutaasimasup massakkullu qaqqinneqartut eqqarsaatigalugit. Tamatumani makku pineqarput:

§ 5-mut

Imm. 2. Utoqqalinermit pensionisiallit pensionisiassaminnut tapeqartinneqartarput, annertussusaa eqqarsaatigalugu utoqqalinermit pensionisialimmut kisermaammum angitigisumik, tamatumani pensionisialik aapparisaalu maannakkut ukiumut isertitarisartagaat 200.000 kr.-nit inorlugit annertussuseqarsimappat. Pensionisiamut tapeq 53%-mik annikillisinneqassaaq pensionisiaqartup aapparisaatalu isertitarisaat naapertorlugit ilanngaatit 83.000 kr.-niusut peereerlugit.

Una oqaasertaliineq pingajussaarinninnissamut allannguutissatut siunnersuuteqarnikkut aaqqiivigineqarumaarpoq, imatullu isikkoqalissalluni:

§ 5-mut

Imm. 2. Utoqqalinermit pensionisialik aappaqarluni inooqateqartoq taannalu pensionisiaqarsimanngippat, pensionisiaminut tapimik tunineqartassaaq utoqqalinermit pensionisiaqartumut kisermaammum tunniunneqartartoq naapertorlugu, tamannali pisassaaq pensionisiaqartoq aapparisaalu ukiumoortumik katillugit 200.000 kr.-nit inorlugit isertitaqartarsimappata. Pensionisianut tapit 53%-mik ilanngaavigineqartassapput, pensionisiaqartup aapparisaatalu isertitarisaat toqqammavigalugit, ilanngaatigalugit kr. 83.000-t.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Martha Lund Olsen